

ADVENTVS.

n

tium pariterq; laudatium. **F**ilium quoq; **D**avid profite-
retur, quia de **D**avid stirpe natus ad nos saluator de-
scendit, sicut ait **A**postolus: **Q**ui factus est ei ex semine **Roma. 1.**
David secundū carnē. **V**ersiculus autē iste quem et pue-
ri in introitu templi domino cantauerūt, sumptus est
de centesimo septimodecimo psalmo, qui penē totus
in persona domini canitur, & hæc ad eius aduentum
pertinent. **C**um enim dixisset **P**ropheta, **L**apidem quē **Psal. 117.**
reprobauerunt ædificantes, hic factus est in caput an-
guli, quædam interposita adiūxit: **O** domine saluum
me fac, o domine bene prosperare, benedictus quæ uen-
turus est in nomine dñi. **P**ro quo in **H**ebreo habetur,
osanna adonai osanna, quem **S**ymmachus more suo
apertius transtulit, dicēs: **O**bscuro dñe saluum me fac,
obscuro. **O**sanna ergo pprie **H**ebæorū sermo est, et
interpretat in nostra lingua, salua, siue saluifica. cui er-
go turbæ salua siue saluifica clamabāt, utiq; saluatorē
credebant. **B**enedictum quoq; uenturæ in nomine do-
mini profitebantur, quia filius non in suo nomine, sed
in nomine patris uenit: nec suā, sed patris gloriā quæ-
siuit, sicut ipse **I**udæis non credentibus dixit: **E**go ue- **Johan. 5.**
ni in nomine patris mei, & non suscepistis me. si alius
uenerit in nomine suo, illū suscipietis. **E**t iterum: **E**go **Johan. 8.**
a meipso non ueni, sed pater meus misit me.

DOMINICA .II. ☩ Aduentus. **L**ucæ XXII.

In illo tempore dixit **I**esus discipulis suis:
Erunť signa in sole & luna & stellis, & in
terrís pressura gentium, præ confusione so-
nitus maris & fluctuum, **E**t reliqua,

12 **DOMINICA SECVNDA**

Prauidens uel condescendēs & consulens dominus humanæ fragilitati, tribulationes & pressuras, quæ circa finē seculi uenturę sunt, longe ante dicere uoluit, ut tanto facilius tolerentur cū uenerint, quanto ab ipso longius prædictæ recoluntur. Minus enim iacula ferire solent, quæ præuideri possunt. Et electi qui circa finem seculi futuri sunt in carne, tribulationes & pressuras mundi tanto leuius tolerabunt, quanto eas prius ab ipso redēptore prædictas meminerint. Nam interrogatus dominus à discipulis de aduentu suo, & de consummatione seculi, ut supra euangelista retulit, respondit: Audituri enim estis prælia & seditiones præliorū. nolite terreri. Oportet primum hæc fieri, sed nondum statim finis. Tunc dicebat illis: Surget gens contra gentem, & regnum aduersus regnum, & erunt terræ motus magni per loca, & pestilentię & fames, terroresq; de cælo, & signa magna erunt.] Et quibusdam de persecutione reproborum & patiētia electorum interpositis, adiunxit hoc quod in capite huius lectionis audiuius, dicens: Erunt signa in sole & luna & stellis. Vbi notandum est, quia ad ultionem reproborum hominum ipsa etiam elementa mundi turbata dicuntur, quę singillatim dominus enumerat, dicēs: [Surget gens contra gentem, & regnum aduersus regnum] ecce cōturbatio hominum. [terræ motus magni erūt per loca] ecce respectus iræ desuper: [erunt pestilētię] ecce inæqualitas corporum: [erit fames,] ecce sterilitas terræ [terroresq; de cælo, & signa magna erūt,] ecce inæqualitas aeris. [Erūt signa in sole & luna & stellis,] ecce cōmotio siderum: præ cōfusione sonitus maris & fluctuum. ecce cōfusio fluminum, Iustum est enim, ut insensati homines qui in cunctis peccauerūt,

in cunctis feriantur. Id est, si peccauerunt per aëris serenitatē, feriant per tēpestatē. Sic de reliqs ab ipsis insensatis rebus feriant, & impleatur illud qd scriptū est in Salomone. Pugnauit ꝑ eo orbis terrarum cōtra insensatos. Quæ aut signa in sole & luna & stellis futura sunt, alius euangelista, **Mattheus. f. manifestius declarat, dicens: In diebus illis sol obscurabitur, et luna non dabit lumen suum, et stellæ cadēt de celo.** Vbi spiritualiter solis nomine dñs Iesus Christus intelligitur. De quo scriptum est: **Vobis autē qui timetis deum, orientur sol iustitiæ.** Et iterum. **Ortus est sol & congregati sunt.** Lunæ autem nomine in hoc loco ecclesia designatur, sicut scriptum est in **Habacuc: Eleuatus est sol in ortu suo, & luna stetit in ordine suo.** In diebus autem illis, id est, in illa ultima tribulatiōe, sol obscurabitur, q̄a dominus Iesus Christus uirtutis suæ potentiā non manifestabit. Luna autem non dabit lumen suum, quia ecclesia miraculorum fulgore nō resplendet. Vnde per Iohannem in **Apocalypsi dicit: Et factus est sol niger sicut saccus cilicinus, et luna tota facta est sicut sanguis.** Et **Apostolus: Oportet hæreses esse, ut probati manifesti fiant.** Quoniam cum dominus potentiā uirtutis non ostendet, ecclesia ꝑ ueritatis testimonio martyrij cruore sanguinea erit, sicut per **Ioel prophetam dicitur: Sol conuertetur in tenebras, & luna in sanguinem, anteq̄ ueniat dies dñi magnus & manifestus.** Stellarum autē nomine in hoc loco, hypocritæ designantur, qui dum professionem fidei habent, in ecclesia quasi stellæ & astra fulgent. Sed ultima tribulatione imminente, stellæ cadent de celo, quia plurimi tunc ab ecclesia recedent corpore, à qua prius recesserāt mente. Permittet enim dñs **Antichristum** scuire in sanctis, & suam scuitiam in eis grassa-

Sapient.

Psal. 103.

Habac. 3.

Apoca. 6.

1. Cor. 13.

Joel. 2.

14 **DOMINICA SEC V NDA**

ri pertinaciter, ut patientia eorum probetur. **Vt** Apō
 2. Thess. 2. stolos dicit: **Qui** aduersatur & extollitur supra omne
 qd dicitur deus, aur qd colitur. **Vñ** in Apocal ypsi dici
 tur: **Et** misit draco caudā suā, & traxit tertiam partem
 Apoc. 12. stellarū cæli. **Hinc** Daniel cū Antichristi tēpora prædi
 ceret, ait inter cætera: **Robur** datū est ei cōtra inge sa
 Danie. 2. crificium, p peccato, & psteretur ueritas in terra, &
 faciet & prosperabitur. **Et** iterū: **Et** usq; ad altitudinē
 cæli eleuatus est, & deiecit de fortitudine & de stellis,
 & conculcauit eas. **Et in terris pressura gētium.**
 Non sufficēt ad uindictā reproborum hoīm signa
 de cælo, sed etiā in terris pressurā gentiū erunt. **Ei**us
 Luc. 12. dem terræ incolis inuicē se prementibus, & inuidiosa
 contentione in se consurgentibus, sicut dñs ait: **Con**
 surget pater in filium, & filius in patrē, & filia in ma
 trem suā, & nurus aduersus socrum suā, & inimici ho
 minis domestici eius. **Vnde** Isaias ait: **Irruet** uir in ui
 rum, unusquisq; in proximum suum. **Tumultuabitur**
 3. Saig. 3. puer contra senē, ignobilis contra nobilē. **Et** Paulus:
 2. Tim. 3. **In** nouissimis diebus instabunt tempora periculosa, &
 erunt homines seipsos amantes, & à ueritate quidem
 auditum auertēt, ad fabulas autē conuertētur. **Vnde**
 Matthæus eiusdem tribulationis magnitudinem ex
 pressius describēs, ait: **Et erit tūc talis tribulatio,**
qualis non fuit ab initio vsq; nunc, neque fiet.
 Nec solum cælum & terra, sed etiam mare & flumina
 ad ultionem reproborum hoīm consurgēt. **Vnde** &
 subditur: **Præ confusione sonitus maris & fluctuum** nondū
 noua exorta est, sed cum maxima ex parte quæ præ
 dicta sunt, completa cernimus, de minimis que restāt
 dubitare non possumus. **Iam** enim gentes contra gen
 tem, & regnum aduersus regnum surrexisse, ut uidi-

mus & audiuius . terræ motus per loca fuisse exper-
 ti sumus . pestilentias , & fames , terroresq; de celo , & si-
 gna magna fuisse non ignoramus : signa in sole & luna
 & stellis à quibusdam frequenter uisa esse referuntur :
Confusio autem sonitus maris & fluctuum , quia non-
 dum uenit , sine dubio uentura creditur . Tradunt enim
 nonnulli , quòd circa finem seculi mare , flumina , & ri-
 uuli , iuxta qualitatem & quantitatem suam uoces & mu-
 girus emittent , interitum suum quibusdam luctuosis
 uocibus deplorantes , & per hoc non paruam timorē
 hominibus audientibus incurient . Quia enim omnia
 finienda sunt , circa finem seculi omnia commouētur .
Hinc per Iohannē in Apocalypsi dicitur : **Et mare iam**
nō est . Arescentibus hominibus . Spiritualiter in
 ultima tribulatione homines arescere , est reprobos à
 pinguedine fidei & charitatis deficere . Multi enim in
 illa tribulatione à fide arescent , qui prosperitatis tem-
 pore fideles putabantur , sicut dominus de iactatis se-
 minibus supra petram ait : **Quia orto sole aruerunt .**
Hanc ariditatem fatuæ uirgines patientur , quādo pru-
 dentibus dicitur : **Date nobis de oleo uestro , quia lam-**
pades nostræ extinguitur Recte autem dicitur : **Præ**
timore & expectatione , quæ superuenient uni-
uerso orbi . Illa enim tribulatio utcunq; tolerabilis
 est , post cuius finem gaudium speratur : illa dura , aspe-
 ra & intolerabilis , quæ cum presentialiter cruciat , in
 futuro maiora comminatur . **Utrunq;** enim reprobis
 in illa tribulatione cōtinget , quia & presentialiter ma-
 la sustinebunt , & in futuro maiora expectabunt , quia
 & foris pœnas , & intus timorem habebunt , nec de præ-
 senti neque de futuro securitatem animæ habere pote-
 runt . **Et** ideo recte dicitur : [**Præ timore & expe-**
ctatione , quæ superuenient uniuerso orbi .] **Item**

Matt. 25

virtutes cælorum mouebuntur, et tunc videbunt filium hominis venientem in nube, cum potestate magna et maiestate. Quidam in hoc loco uirtutes cælorum, magistros & rectores ecclesiæ intelligere uolunt. Si enim aiunt, ecclesia spiritualiter cælum est, ut est illud, Cælum mihi sedes est: & Anima iusti, sedes est sapientiæ, nõ incongrue uirtutes cælorum rectores ecclesiæ intelliguntur, episcopi scilicet & sacerdotes. Et de his intelligi uolunt quod scriptum est: Angeli territi purgabuntur. Angelorum nomen super sacerdotes interpretantes, iuxta illud Malachiæ: Labia sacerdotis custodiunt scientiam, & legem requirunt ex ore eius, quia angelus domini exercituum est. Commoueri autem uirtutes cælorum dicuntur, quia in illo districto iudicio etiam præfules ecclesiarum ratione exolent: non solum pro suis actibus, sed etiam pro commissis sibi animabus, sicut dñs ait: Homini cui multum commissum est, multum quæritur ab eo. Et sicut alia scriptura dicit: Potentes potenter tormēta patientur. Nos autem uirtutes cælorum specialiter in hoc loco, Angelos, Archangelos, Thronos, Dominationes, Virtutes, Principatus & Potestates, Cherubim & Seraphim accipimus, de quibus scriptum est: Laudate dominum omnes angeli eius, laudate eum omnes uirtutes eius. Quæ uirtutes moueri dicuntur, quia angeli non solum aduentum domini comirabuntur, sed etiam præcessuri sunt, sicut dominus ait in euāgelio: Mittet filius hominis angelos suos, & colligent de regno eius omnia scandala. Et iterum: Exibunt angeli, & separabunt malos de medio iustorum. Et alibi: Dominus ad iudiciū ueniet cū senibus. Et Salomon: Nobilis in portis uir eius quando sederit cum senatoribus terræ. Vel certe alio modo commoueri dicuntur, ut terror & districtio iu-

Isaie. 66
Sapient. 7

Isaie. 41.

Malac. 2.

Sapient. 6

Psalm. 48

Matth. 19

Isaie. 3

Prover. 31

dicij ostēdatur. Sicut enim, uerbi gratia, cum rex seuerum & districtum iudicium in subiectis exercet, non solum illi timēt qui pro suis meritis iudicātur, sed etiam illi qui eius lateri adherere solent: sic cū deus omnipotens in iudicio reprobos puniet, ut terror & districtio iudicij ostendatur, etiam illi timere dicuntur, qui gerna stabilitate firmati sunt. Vnde bene per beatum Iob dicitur: **Columnæ cæli cōtremiscunt & pauent ad** *Iob. 26.*
nurum eius. Quid ergo de tabulis fiet, quando columnæ cōcutient? Quid ibi uirgula deserti patietur, quādo cedrus quæ in Libano est concutietur? Quid miseri mortales homines facturi sunt, quando angeli timebunt? Et si iustus (ut ait Petrus Apostolus) iux saluabitur, impius & peccator ubi parebūt? Huius diei districtiōnem conspexerat Sophonias propheta, cum dicebat: iuxta ē dies domini, iuxta & uelox nimis. Vox diei domini amara, tribulabitur ibi fortis. Dies iræ, dies illa, dies tribulationis & angustiae, dies calamitatis & miseriae, dies nebulæ & turbini, dies tubæ & clangoris. Et iterum: Væ qui desideratis diem domini, ut quod uobis eā? & quasi si fugiat homo à facie leonis, & mordeat eum coluber, sic dies domini ista tenebræ, & non lux. Et sicut Matthæus ait: Væ prægnantibus & nutrientibus in illis diebus. Et iterum: Tunc erunt duo in lecto uno. &c. Et Lucas: Ecce uenient dies in quibus dicent, beatæ steriles quæ non genuerunt, & hubera quæ non lactauerunt. Tunc incipient dicere montibus, cadite sup nos: & collibus, operite nos. Qui ergo in hac die securus esse desiderat, dū in hoc corpore uiuit, huius diei districtiōnem ante oculos mentis necesse est ponat. Tanto enim erit ibi quisq; securior, quanto in obseruandis mandatis domini modo fuerit timidior. Beatus enim uir qui timet dominum, ait Propheta, in *Psal. 128.*

- 1° Thome. 25.** mandatis eius uolet nimis. Et sicut ait Salomon: **Beatus** homo qui semper est pavidus, qui uero mentis est dura, corruet in malum. In huius diei terrore magna securitatem eleemosynarum largitas tribuet, quoniam ipse iudex ad dexteram positus, dicturus est: **Venite** benedicti patris mei, percipite regnum, quod uobis paratum est ab origine mundi: **E** surui enim, & dedistis mihi manum ducare: **S**itui, & dedistis mihi bibere: **H**ospes eram, & collegistis me: **N**udus, & operuistis me: **I**nfirmus & in carcere, & uenistis ad me. **Beatus** enim (ait Propheta) qui intelligit super egenum & pauperem, in die malo liberabit eum dominus. **H**inc iusti uiri uoce dicitur: **F**iducia magna erit coram summo deo eleemosyna omnibus facientibus eam &c. **E**t iterum: **F**ili, eleemosyna a morte liberat, & non patitur hominem ire in te nebras. **N**otandum autem, quia quanto fortiora signa manifestantur, tanto domini aduentus uicinior esse intelligitur. **S**icut enim cum rex ad aliquod palatium uel ciuitatem uenturus est, nuncij alij atque alij mittuntur, sed cum illi uideri coeperint quae ex eius latere sedere solent, de eius aduentu non dubitatur: sic aduentum illum dominicum signa in sole, & luna, & stellis, & multa alia praecessura sunt. **S**ed cum angeli qui ei semper assistunt coeperint apparere, statim aduentus domini uicinus cognoscitur. **V**nde cum dixisset, [Nam uirtutes caelorum mouebuntur] adiunxit: [Et tunc uidebunt filium hominis uenientem in nube, cum potestate magna & maiestate] **F**ilius ergo hominis in iudicio uisuri sunt, quia in forma serui. i. in forma hominis quam pro nobis assumpsit, ad iudicium uenturus est, sicut scriptum est: **E**cce ueniet in nubibus, & uidebit eum omnis oculus, & quae eum pupugerunt, & placent se super eum omnes tribus terrarum.
- 1° Apoc. 7.**
- 1° Johan. 19. 12.** **E**t iterum: **V**idebunt in quem transfixerunt. **I**n po

testate autē magna & maiestate eum uisuri sunt, quē
 in humilitate loquentē audire cōtempserunt. Dignū
 est em̄ ut ipse filius dei, q̄ in forma hominis iniuste iu-
 dicatus est, in eadē forma oēs in iudicio iuste iudicer,
 sicut ipse dicit in euāgelio: Pater non iudicat quenq̄,
 sed om̄e iudiciū dedit filio. Et iterum: Potestatem de-
 dit ei pater iudicium facere, q̄a filius hominis est. Sed
 postq̄ hęc ad terrendos reprobos dicta sunt, mox ad
 consolandos electos dominus sermonē conuertit, di-
 cens: His autem fieri incipientibus, respicite &
leuate capita uestra, quoniam appropinquat re-
demptio uestra. Ac si diceret dñs: Cum crebris mū-
 di ruinis, & assiduis plagis eius signū appropinquare
 uideritis, nolite de mundi interitu flere, nolite de uo-
 bis timere: quia cū eius finis uenit, quē nō amastis, in-
 uenietis gaudium quod semp̄ quaesistis. Sape autē in
 scripturis sanctis, caput pro mente ponitur, sicut per
 Salomonem dicitur: Sapientis oculi in capite eius. Si
 enim corpoream uisionem attendimus, nō solum sa-
 pientis, sed etiam stulti oculi in capite sunt. Sed sapien-
 tis oculi in capite esse dicuntur, quia discretionem spi-
 ritus habet in mēte. Quia sicut à capite membra cor-
 poris reguntur, ita & mente cogitationes discernun-
 tur. Et sicut caput principale membrum est corporis,
 ita & mens principatus cordis. Ita ergo & in hoc loco,
 cum capita iubet leuare, mentem præcipit ad remene-
 rationem æternā præparare. In quibus uerbis osten-
 ditur, quia electi diem iudicij non tantum debent timere,
 quantum optare. Vnde quotidie in oratione
 poscunt, dicentes: Adueniat regnum tuum. Quod il-
 lorum est facere, qui gratia dei præueniente bona
 operatos esse recolunt, sicut per Iohannem dicitur:

Johan. 5

Eccles. 2

Johan. 1

Charissimi, si cor nostrum non reprehenderit nos, si-

duriam habemus in die iudicij. Et ne ad hæc intelligenda humana mens pigra remaneret, similitudinem de rebus uisibilibus dominus adiūxit. Vnde & subditur:

Et dixit illis similitudinē: Videte ficulneam & omnes arbores. cū producant iam ex se fructum. scitis quia prope est æstas. Iplam namq; ex-

posuit, addens: **Ita & vos cum uideritis hæc fieri. scitote quoniam prope est regnum dei.** Ac si diceret dominus: Sicut ex fructu arboris uicina æstas cognoscitur, ita & uos ex ruinis mundi regnum dei proximum & uicinum esse cognoscite. Vnde bene alius

Matt. 24. euangelista, scilicet **Matthæus**, ut celeritatem uenientis domini ad iudicium ostenderet, ait: **Ita & uos cum uideritis hæc omnia fieri, scitote quonia prope est regnum dei in ianuis.** Pulchre autem regnum dei ætati comparatur, quia sicut æstatis tempore sol lucidior et splendidior apprens mundum illuminat, ita post iudiciū omnis humana fragilitas, omnisq; tentatio transiet. **Et cum sol iustitiæ dñs Iesus Christus in claritate uisionis suæ apparuerit, sanctos maiori splendore glorificabit,** quando implebitur quod dominus a libi ait:

Matt. 13.
1. Cor. 13. **Tunc iusti fulgebunt sicut sol in regno patris eorum. Et tunc impletum erit quod ait Apostolus: Quod nūc uidemus per speculum & in ænigmate, tūc uidebimus facie ad faciem. Sicut autem hyemis tempore arbores cernimus folijs nudatas, fructibus expoliatas, & penē mortuas esse, ita in presenti uita sancti mortificantes membra sua super terrā, humiles & despecti apparēt,**

Psalm. 43. dicentes cum **Propheta: Propter te mortificamur tota die, æstimati sumus sicut oues occisionis. Et sicut ap propinquate æstate iterum rediuiuæ arbores uestiuntur folijs, decorantur floribus, ornantur fructibus, ita in die iudicij sancti de terra & puluere consurgent.**

induti stola immortalitatis, iucundi & floridi appare-
 bunt, dicere **Psalmista**: Iustus ut palma florebit, & sic- **Psalm. 92**
 ut cedrus **Libani** multiplicabitur. **Taliter** quasi in hie-
 me in presenti uita spirituales arbores mortuas inspex-
 rat **Paulus Apostolus** cū dicebat: Mortui em̄ estis, & **Col. 3.**
 uita uestra abscondita est cū **Christo** in deo. Quasi ite-
 rum appropinquante ætate easdē uestiri folijs, & de-
 corari spiritualibus floribus considerabat, quando aie-
 bat: Cum enim apparuerit **Christus**, uita uestra, tunc et
 uos apparebitis cum ipso in gloria. **Similiter** & **Dauid**
Propheta spirituales arbores mortuas inspexerat, cū di-
 cebat: Euntes ibant & flebant, mittentes semina sua. **Psalm. 125**
Et quasi ætate regno appropinquante iterū uiuifican-
 das inspexerat, quando aiebat: Venientes autem ueni-
 ent cum exultatione, portantes manipulos suos. **Vnde**
 sancta ecclesia post resurrectionē dñi fructu iustitiæ re-
 plerise gaudens, in amoris cantico audiuit à dño: **Ve-** **Canti. 21**
 ni electa mea, formosa mea, columba mea, immacula
 ta mea. **Tota** pulchra es amica mea, & macula non est
 in te ulla: Iam enim hys transijt, imber abiit & recef-
 sit, flores apparuerunt in terra, tempus purificationis ad-
 uenit, mane surgamus ad uineas. **Vel** certe aliter, p̄ fi-
 culneam synagogam intelligere possumus. **Hæc** est
 enim illa ficulnea, ad quā iuxta aliā euangelij parabo-
 lam dñs uenisse legitur: **Querens** fructum in ea, & non **Matt. 21**
 inueniens, dixit: Nunq̄ ex te fructus nascatur in sempi-
 ternum. **Cum** ergo uiderimus hanc ficulneā, id est, sy-
 nagogam ex se fructus credulitatis proferre, sciamus
 quia prope est regnum dei. quoniam circa finem secu-
 li per prædicationem **Elia** & **Enoch**, synagoga ex par-
 te creditura est, teste **Apostolo**, qui ait: **Cum** plenitudo **Rom. 11.**
 gentium subintrauerit, tunc omnis **Israel** saluus fiet.
Et iterum: **Non** prius quod spirituale, sed quod animā . **1. Cor. 15.**

le, deinde quod spiritale. Vnde & dñs per Malachi-
Malac. 4. am prophetam repromisit, dicens: **Ecce ego mittam**
ad uos Eliam Thes biten, qui cōuertat corda patrum
 in filios, & corda filiorum ad patres eorū. **Amen di-**
co vobis, quia nō præteribit generatio hæc,
donec omnia fiant. Amen, proprie Hebræorū ser-
 mo est, & est aduerbiū affirmātis, & cū possit interpre-
 tari uere siue fideliter, à nullo interpretatū est, sed ob
 honorem & reuerentiam domini, qui hoc sermone in
 sua locutione frequenter usus est, ita relictus est sine
 interpretatione. **Generatio** autem hæc, si de Iudæorū
 gente intelligatur, non præteribit, ut plures illorum
 non sint, quoadusque omnia quæ à domino prædicta
 sunt, implentur. **Si** uero ad totā humani generis mas-
 sam referatur, manifeste pater, quia non præteribit ge-
 nus humanū, quoadusque omnia quæ à domino præ-
 dicta sunt, cōsummata sint. **Prædicta** est enim domini
 incarnatio, & impleta est: **Prædicta** est eius passio, &
 resurrectio, & impleta sunt: **Prædicta** est gloriosa eius
 ascensio, & completa est: **Prædicta** est ecclesia per uni-
 uersum mundum futura, & oculis cernimus impletū:
Prædicta sunt signa in sole, & luna, & stellis, impleta
 sunt: **Prædictus** est sonitus maris & fluctuum, nulli
 dubium quod adueniat: **Prædicta** est dies iudicii, quia
 nondum impleta est, sine dubio implenda creditur:
Prædictum est uniuersale iudicium, & uitæ æterna, &
 cōplenda expectamus. **Cū** quanta autē firmitate credē-
 da sint, quæ à domino prædicta sunt, ipse manifestat,
 cum adiungit: **Cælum & terra transibunt, uerba**
autem mea non transibunt. **Nihil** enim rebus uisi-
 bilibus cælo & terra durabilius, nihil in rebus huma-
 nis uelocius quā uerba transeunt, quæ nec pfici nisi trās-
 cundo possunt. **Cum** ergo dominus dicit: [**Cælum &**

terra transibunt, uerba aut̄ mea non trāsbunt,] ostendit quia quæ apud nos fixa uidentur, apud illum trāsitoria sunt: & quæ apud nos trāsitoria uidentur, in eius uerbis firma & stabilia sunt: quia fixas & permanētes sententias format eius sermo dum transit. **Sed** quæritur cum dominus dicat: [Cælum & terra transibūt,] quomodo stare possit illud quod ait **Ecclesiastes: Generatio præterit, & generatio aduenit, terra uero in sempiternum stat.** Si enim iuxta domini uocem [cælum & terra transibunt,] quomodo terra in sempiternum stare dicitur? **Ad** quod dicendum, quia aliud est cælum aerēū, aliud sidereum, & aliud æthereum. Cælum ergo aerium terræ uicinū est, unde & aues cælinominamus, quas super aera uolitare cernimus: & pluuia dicitur cadere de cælo, cum utiq; de nubibus quas cernimus pluat. Cælū ergo hoc aerium & terra transire dicuntur, **Psalmista** dicente: **Initio tu dñe terram fundasti, & opera manuum tuarum sunt cæli, ipsi peribunt. Nō** ut omnino non sint, sed ut in melius immutanda sint, Ipsa ergo immutatio transitus appellatur. **Transire** uero dicitur, non solum id quod ita perit quod nunquam sit, sed quod immutatur in melius sit. Sicut metalla aurea & argentea per ignem transeunt, non ut non sint, sed ut pulchriora fiant. **Quoniam** cælum & terra, quæ nostris iniquitatibus polluta sunt, per ignem in die iudicij purganda sunt, sicut ait **Psalmista: Ignis ante ipsum præcedet, & inflammabit in circuitu inimicos eius. Et** tantū ardebit ignis iudicij in aere, ut nonnulli tradunt, quantum aquæ diluuij occupauerunt super terram, & ipsa immutatio cæli & terræ, transitus appellatur. **Sicut** enim homo amictū uel quodlibet uestimentum à se proijcit, ut alterū decentius induat, ita deus omnipotens cælum & terram per

Ecclesiastes. 1.

Psalm. 103.

24 **DOMINICA TERTIA**

ignē purgabit, ut purgata in melius cōsistant. **Vñ & p**
psalm. 101 Psalmistā dī: **Et uelut amictū mutabis eos, et murabū**
3. petri. 3. tur. **Hinc per Petrū apostolū dī: Celi aut qui nūc sunt**
& terra eodē uerbo reposita, igni referuata sunt in die
iudicij. Et iterū: Dies dñi sicut fur, ita in nocte ueniet, in
q̄ celi magno impetu trāsibūt, elemēta uero calore sol
3. isaie. 65. uent. **Hinc & per Isaiam dñs dicit: Ecce ego creō calū**
nouum & terram nouam, nō ut condenda sint, sed ut
in melius immutanda. Sic & per Iohānem in Apocaly
3. apoc. 21. p̄si dicitur: **Ecce noua facio omnia.**

DOMINICA III.

Aduentus. Matthæi XI.

In illo tēpore: Cum audisset Iohannes in
uinculis opera Christi, mittēs duos de disci
pulis suis, ait illi: Tu es q̄ uenturus es. Et rel.

Matth. 3.

IN exordio huius lectio
 nis inquirendū est, q̄re
Iohānes **Bap.** p̄pheta,
 & plusquam p̄pheta, q̄ sal
 uatorē alijs digito ostēde
 rat, dicens, **Ecce agnus dei,**
 ecce q̄ tollit p̄ctā mūdi. **Et**
 quē uenientē ad baptisimū
 expauerat, dicens: **Ecce a te**
 debeo baprizari, & tu ue
 nis ad me? **Nunc in carcere**
 positus, quasi quis sit igno
 rans, discipulos ad interrogandū misit, dicens: **Tu es**
qui uenturus es, an aliu expectamus? **Nunquid**
 ergo ignorabat eū, quē alijs demōstrauerat, et sup quē
 Ipm̄ sanctū in colūbæ specie descendētē & manentē